

vsemi dovoljenimi pomočki na podlagi krščanskih načel delovati proti socialnim demokratom za narod naš, kateri naj se skrbno varuje teh krivih prerokov v ovčji obleki.

Tretji govornik je odgovarjal na vprašanje: Kaj pa hočemo mi? Mi pa hočemo, pravi govornik, v vas zbujati katoliško in narodno zavest, mi hočemo braniti vaše verske, narodne in državlanske pravice, mi pa hočemo vas poučevati v političnih, socialnih in gospodarskih razmerah in razširati med vami katoliško-slovensko avstrijskega duha. Na podlagi teh odgovorov razvija g. govornik le z njemu dano zgovornostjo v poljudni in razumljivi besedi, dolžnosti, ki jih imamo do cerkve, naroda in cesarja. Posebno natanko je odkrival kričeče krivice, ki se nam godijo od strani raznih oblastev: od glavarstev, sodnij, davkarij, notarijata itd. ter povsod navajal žalostne vzglede kot dokaze bodi iz lastne skušnje ali jih je povzel iz časnikov. Nemško je vse, nemško se nam vsiljuje vse — na našo škodo. Tujci nevesči našega jezika sedijo po pisarnah ter oholo prezirajo naše pravice misleč, da smo mi zavoljo njih, ne pa oni zavoljo nas. Mi jim režemo kruha, oni nam pa dajajo kamen-palico. Terjajte torej vsepovsod vse slovenski in izginili bodo kmalu tujci, njih mesta pa zasedli našinci. Govornik je s svojimi ognjevitimi besedami na stotine pričujočo množico tako navdušil, da mu je slovesno večkrat obljubila držati se zvesto, verno in vedno cerkve, naroda in cesarja.

Slednjič se zahvali g. predsednik vsem zborovalcem, zlasti šentpeterskemu občinsk. zastopu, Brežčanom, Bizelčanom in bratom Hrovatom za njih obisk ter zaključil shod z običajnimi trikratnimi živijo-klici na sv. očeta in presvitlega cesarja.

Shod je bil velikansk, a tudi upamo, da je vspeh — sad velik!

Kakó je doli pri kmetu?

Iz savinjske doline.

Če kak grof ali knez ob gotovem času ne more tako jesti ali piti kakor po navadi, že se poroča po vseh časopisih: ta in ta je bolan, ne more jesti, ima mrzlico itd.

Če se take neznatne nezgode javljajo časopisom, zakaj bi pa jaz ne smel poročati o velikih nezgodah in nesrečah, katere dan za dnevom zadevajo našega kmeta? Pač res, ubogi kmet! Letošnjo pomlad je bilo vse veselo, vse je upalo dobre letine, dobre košnje in bogate žetve. No slabo vreme meseca

junija in začetkom julija je to upanje zelo, zelo zmanjšalo. Seno se je sicer večinoma spravilo, toda kakšno! Ob silnih nalivih so narastle razne vode, preplavile so travnike, onesnažile travo ter pustile cele kupe peska in kamenja. Veliko ravno dokošene trave je voda odnesla, nekaj je je segnilo na polju ali se je pokvarila radi neprestanega deževja.

Podobno je na žitnem polju. Viharji in deževje je vrglo žito večinoma na tla, da se bo dobilo le malo zrnja in že na pol strohnela slama. Razven tega se pozna še zlasti na pšenici grda rja in pri vsem tem smo še v vednem strahu, da morda

„Ledeno zrnje v setve vsuje
Oblak temán —“.

Tudi turšica in krompir sta na bolj vlažnih krajih slaba; tu in tam sta bila celo pod vodo. Na drugih krajih je zopet voda odnesla z njiv veliko množino najboljših prsti. Pač žalosten pogled na nekatere njive!

Tako se godi pri nas tu spodaj delavnemu slovenskemu ljudstvu, ki ne dela velike politike. Seveda visoki gospodje se za nas malo brigajo, ker vlečejo vsejedno svoje plače, čeprav bi nam še tako slabo šlo. A za nas je drugače. Naj pridejo še take nesreče, treba je le davke plačati, doma vse oskrbeti in še milošnje dajati raznim ljudem, ki nas nadlegujejo od vseh strani. Ker smo kmetje v vedni nevarnosti, da bi prišla nesreča čez nas, za-to ne uganjamo takih bedastoč kakor lahkoživi mestni gospodje, katerim se ni bati, da bi jim toča kaj pobila. Tudi v politiki smo bolj jasne pameti kot segreti nemški gospodje, ki mislijo, da bi nas »nemški državni jezik« rešil vsega hudega. Živo obžalujemo nam neumevno ravnanje naših uradnikov, ki slovenskemu kmetu pošiljajo nemške dopise. Vsak izmed nas ve, da če se gosti ni učil, gosti ne zna. Nemška gospoda bi morala v svoji omiki tudi že tako daleč priti, da bi vedela, da kdor se nemški ni učil, tudi nemški ne zna. Mi Slovenci smo ljudje, po božji podobi ustvarjeni kot drugi narodi in zahtevamo pravico na vseh straneh. O vi višji gospodje, skrbite za razvoj kmetijstva, olajšajte davčno breme, dajte nam varstvenih postav, a prizanašajte nam s svojimi nemškimi dopisi!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Grof Thun je pozval tudi zapupne može levičarske državno-zborske manjšine k sebi, da se posvetuje z njimi o re-

šitvi jezikovnega vprašanja. Prišli so sicer, a odklonili so vsak razgovor z ministerskim predsednikom. Kaj bo sedaj ukrenil grof Thun, se ne ve.

Nižje-Avstrijsko. Sklep deželnega zbora, po katerem se določuje nemški jezik za Nižje Avstrijsko kot deželni jezik, ni dobil cesarjevega potrjenja. Na Nižjem Avstrijskem je mnogo okrajev popolnoma českih. Cesar torej noče, da se slovenske manjšine zatirajo. — V Hohenavi so imeli Čehi zborovanje. Nemci so dosle goste jako neolikano pozdravljali.

Česko. Razgrajč Jurij Schönerer je za minolo nedeljo sklical ljudski shod v Hebu kot spomin na jednaki shod lanskega leta. Toda videlo se je, da navdušenje za Jurija in njegove burke pojema, kajti došlo je mnogo manj ljudi kot lani. Po dovršenem vspredu so šli zborovalci preko meje na Nemško. Da bi Slovani hodili tako preko meje na Rusko, kako kričanje bi nastalo. Toda Nemci vse smejo!

Štajarsko. Graški krščanski socialisti so sklenili pri mestnih volitvah postaviti lastne kandidate kot avstrijska domoljubna ljudska stranka. Konservativci so se jim pridružili.

Koroško. V Medgorjah je pri občinski volitvi zmagala slovenska stranka. Nasprotniki so hudo pritiskali na volilce, toda s slabim vspehom. Volitev je trajala od 9. ure zjutraj do pozne noči.

Kranjsko. Državni poslanec dr. Žitnik je imel na Blokah preteklo nedeljo volilski shod, ki je bil dobro obiskan. Sklenilo se je, zahtevati v vseh javnih zastopih slovensko vseučilišče in slovensko nadsodišče v Ljubljani. — Pogačnik in dr. Krek pa bosta sedaj v nedeljo poročala o svojem delovanju v državnem zboru.

Primorsko. Krščanski socialisti na Primorskem so se začeli pridno organizovati proti kapitalizmu in socialni demokraciji. Neutrudno prirejajo shode ter poučujejo na njih ljudstvo o sedanjih družabnih razmerah. Ljudstvo jih rado posluša, ker spoznava v njih svoje prijatelje. Na zadnjem shodu v Dolini je bilo do 3000 udeležencev. Tudi shod v Pevmi je bil dobro obiskovan.

Vnanje države.

Vojska. Mesto Santiago še se vedno brani proti napadom Amerikancev in se noče udati. Toda dolgo se ne bode moglo ustavljati ameriški premoči. Špansko brodovje pred Kubo je res uničeno in poveljnik Cervera ujet. Veliko se govori sedaj o sklepanju

cozi osvojili celo Palestino in jo obdržali za sebe. Zatorej sklenejo Turki vse kristjane po Siriji pomoriti. Turški paša v Bajrutu da na tihem Druzom povelje, naj začnejo Maronite v Libanonu moriti. In turškim namestnikom je bilo prepovedano braniti kristjane. V majniku l. 1860. se je začelo nečloveško klanje kristjanov. Druzi planejo na Maronite, požgejo njihove vasi in pomorijo prebivalce. O tem krvavem preganjanju, ki je trajalo tri mesece, govori prvo poglavje naše povesti. Vrnimo se zdaj zopet v Sidon k svojim znancem, ki smo jih zapustili v velikem strahu in žalosti.

3. B e g.

Ko se je Ali poslovil od svojega prijatelja Marona, se je naglo napotil po najbližjem potu v hišo svojega očeta. Naenkrat na potu prestrašen obstoji. Pred njim je ležal kup mrličev na cesti. Ali stopi bliže in gleda, če bi se bil kateri živ, da bi mu pomagal. Pa z grozo zapazi, da so bile vsem mrtvecem odsekane glave, roke in noge. Med mrličmi spozna tudi maronitskega duhovnika, katerega je mnogokrat videl pri Maronu, in strah ga prešine pri misli, da taka usoda čaka tudi njegove krščanske prijatelje. Ravno hoče oditi, ko dva Arabca priskočita iz ozke ulice z ostrimi bodali in ga zgrabita.

«Ti si krščanski pes,» kričita na vso moč, «zato moraš umreti!»

«Nikakor, jaz nisem kristjan,» odgovori Ali in se skuša osvoboditi.

«Zakaj si pa tedaj tako skrbno preiskoval te mrličje in zraven glasno stokal?» rečeta porogljivo Arabca. Ali ne ve nobenega odgovora. Eden Arabec pa pravi svojemu tovarišu:

«Ta fant ima turško obleko, zato mu ne smeva nič žalega storiti, dokler nisva o stvari čisto prepričana.»

«Dobro,» reče zdaj Arabec in spusti Alija. «Zdaj pokaži, da si mohamedan in reci: Bog je Bog in Mohamed je njegov prerok.»

Ali izgovori te besede, pa tiho in nerazločno, tako da se Arabcema znovič vzbudi sum, in eden reče:

«To si tako slabo povedal, kakor da bi ne bil navdušen mohamedan, ampak strahopeten krščanski odpadnik. Zakaj si tukaj pri mrličih stokal in kaj si iskal? Znabiti svoje sorodnike?»

Zdaj pride Aliju dober izgovor in on reče pogumno:

«Bojim se kristjanov, ker nimam orožja, in mislim sem, da pri teh mrtvecih najdem vsaj kak nož.»

«To je tedaj vzrok?» odgovori Arabec smeje se.

«Tu imaš nož! Zdaj pa pojdi z nama

in pomagaj kristjane moriti kot pravi navdušen mohamedan.»

In Arabca vzameta Alija na sredo in ga vlečeta s seboj naglavni trg, od koder je prihajala svetloba. Ali mora z njima, dasiravno nerad. Srčno obžaluje svoj lažnjivi izgovor, ki ga je spravil še v večjo zadrego, kajti kristjanov noče moriti za noben denar. V svojem strahu začne na tihem moliti, kakor je kratko poprej slišal svoje krščanske znance: «Oče naš, ki si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime! Reši me! Ne daj, da bi postal morilec! Oče naš! Daj nam danes naš vsakdanji kruh! Oče, reši me vsega hudega in teh dveh Arabcev!» Tako je molil v strahu in zmešnjavi. Pa ljubi Bog je razumel njegovo molitev in mu pomagal. Kajti, ko pridejo na trg, je divja množica ravno napadala neko krščansko hišo. Nekateri Arabci in Druzi so nosili oropane reči iz hiše, drugi pa so jo zažigali. Grabežljivost se polasti tudi teh dveh Arabcev, ki sta še vedno držala Alija. Zato ga spustita in se pridružita drugim roparskim četam, da tudi kaj ugrabita. Ta ugodni trenotek porabi Ali — zgine med množico in zbeži.

Ravno ko hoče zapustiti trg, zasliši zopet za seboj oni strašni glas, ki je ta dan že dvakrat globoko užalil njegovo srce. Ali se ozre in zagleda svojega očeta, ki besnečo

miru. Amerikanci neki zahtevajo, da se jim prepusti Kuba, Portoriko, jeden zaliv na kapverdskih otokih in tako dolgo filipinski otoki, dokler ne plačajo vojne odškodnine. To so velikanske zahteve, v katere bodo Španjci pač težko privolili.

Srbsko. Skupštini se je predložil nov tiskovni zakon, ki pa je tako neugoden za hitro izdajanje časopisov, da ga vse stranke obsojajo. — Da se zapreči veliko število gimnazijcev, hoče vlada tudi izdati poseben zakon. Gotovo ubožnejšemu prebivalstvu ne bo v hasek. Vidi se, da že veje Milanov duh na Srbskem.

Cerkvene zadeve.

Zlata sv. maša na Dobrni.

Česar smo se že dolgo veselili, to smo 6. julija srečno dočakali. Naš preč. g. župnik in častni kanonik, Karol Gajšek, so ta dan prav slovesno peli svojo zlato sv. mašo, obdani od 19 č. gg. mašnikov, obdani od lepšega venca belo oblečenih družic in drugih odličnih gostov. Praznično okinčana cerkev je bila prenapolnjena vernega ljudstva, ki je privrelo, dasi v delavnik, da se udeleži te redke in za naš kraj še nove svečanosti. Mlada požarna straža dobrnska je skrbela vzgledno za lep red, da se vkljub veliki gnječi ni pripetila nobena nesreča. Bodi ji zato zaslužena zahvala! Ona je pa tudi že na predvečer priredila našemu zlatomašniku lepo bakljado, katero je kot častni načelnik in kot slavnostni govornik spremljal tudi ravnatelj tukajšnjih toplic, dr. Kumpf. Načelnik požarni straži, Franjo Orosel, pa je v imenu društva poklonil zlatomašniku lavorov venec. Topliška godba je bila priredila podoknico, godba požarne brambe pa sinoči mirozov. V nedeljo zjutraj pa že ob 4ih budnico. Da se je zvonilo in streljalo, da so goreli kresi, pač ni treba posebič omenjati, a umetnega ognja, kakoršen se je sinoči tukaj žgal, na dveh, treh krajih, takšnih lampijonov, kakoršni so nam sinoči svetili, takšnih transparentov ali z lučmi razsvetljenih napisov, kakoršne smo tukaj brali, ne najdeš kjersibodi.

Vedi, da ne samo domačini, tudi topličarji-ptujci so sinoči bogato razsvetlili okna, obrnjena proti cerkvi ali proti župnišču. — Vreme sicer ni bilo ugodno, a tudi še obilnejši dež bi ne mogel ustaviti teh svetlih dokazov srčne udanosti in verne zvestobe tukajšnjih faranov do svojega blizo 30letnega farnega predstojnika.

množico navdušuje, da pokolje kristjane, ki so jih prignali iz goreče hiše. Ali je mislil očeta kleče prositi, naj vendar ne oskruni svojih rok s krvjo nedolžnih kristjanov. A zdaj je uvidel, da bi bile vse prošnje zastonj. Napoti se proti domu in misli le še na rešitev svojega prijatelja Marona, njegove matere in sestre. Zato je bil že skrajni čas, ker krščanski del mesta je že gorel na mnogih krajih. Med potjo si dela načrte za srečno rešitev. Vsakega mimogredočega mohamedana se močno prestraši. Ker pa ima v roki krvav nož, ki ga je od Arabca dobil, se Turki in Arabci zanj ne brigajo, da se celo hvalijo njegovo junaštvo. Pri tem spozna Ali, da ga imajo zarad njegovega krvavega noža za morilca kristjanov, in načrt je kmalo napravljen. Sklene namreč svojim prijateljem priskrbeti turško obleko in krvavo orožje ter jih tako rešiti iz mesta. Domov prišedši ne najde nikogar. Urno stopi v svojo sobo in vzame iz omare turško obleko za Marona. S seboj vzame tudi ves denar, kar ga je imel in vse zlate prstane in dragocenosti, katere je dobil po svoji rajni materi. Pa kje naj dobi obleko za Maronovo mater in sestro, kajti v svoji maronitski obleki se nista smeli pokazati na ulici. Ali premišljuje, kako bi se rešil iz zadrege. Zdaj mu pride na misel, da še znabiti najde kako obleko svoje rajne

Ta čutila so razodeli tudi zastopniki občine pod vodstvom svojega župana, gosp. Koka, ta čutila so izrazili šolarji pod vodstvom svojih skrbnih učiteljev, ta čutila so dokazali farani skozi usta cerkvenih ključarjev. Da so od raznih stranij in krajev došla preč. gsp. zlatomašniku prisrčna voščila in pomenljiva darila, ni dvomiti, saj smo videli našega listonošo nositi v župnišče cele pesti brzojavk, pisem in poštinih spremnic. Ena častitka pa ni veljala samo našemu slavljencu, ona je veljala tudi nam vsem, ki smo se bili te zlate sv. maše udeležili. Došla je bila od našega prem. kneza in škofa iz Maribora. Preč. g. opat Ogradi, ki so prav ginljivo govorili o naši dolžnosti, se Bogu za vse, tudi za križe skazovati hvaležnim, so nam v začetku svojega govora to škofijsko pismo prav razločno prečitali. Nadpastir slavijo v njem vse-skozi vzornega zlatomašnika ter ga zahvaljujejo za njegov neumorni in požrtovalni trud. Pismo se bo prepisalo v spominsko knjigo fare dobrnske.

Cerkveni pevski zbor pod vodstvom tukajšnjega nadučitelja Voglar-ja, si je tudi pošteno prizadeval, da je to redko svečanost povzdignil z lepim cerkvenim petjem. Menim, da ne bom zgrešil in nikogar žalil, če rečem, da je bila tukajšnja ljudska šola skoro najlepše razsvetljena. Njena vrstnica pa je bilo zdravilišče za bolne duhovnike lavantinske škofije, za katero so si bili stekli naš zlatomašnik posebnih zaslug. Končno naj še omenim, da so sedanji dekan novocerkevski, preč. g. dr. Lavoslav Gregorec, v imenu čast. duhovščine dekanije novocerkevške zlatomašniku kot doslužnemu dekanu tega dekanata podarili lepo mašno knjigo, č. gosp. župnik Karba pa v imenu gg. kapelanov dobrnskih krasno štolo in neka gospa topličarica je poklonila hromemu zlatomašniku še dragoceno palico. Eno kakor drugo, vse se je rabilo pri tej zlati sv. maši. Mi dostavljamo le to srčno željo, da bi se naš preč. gospod zlatomašnik še prav dolgo posluževal teh očitnih spričeval našega spoštovanja in naše iskrene ljubezni.

Gospodarske stvari.

XXI. obč. zbor društva „Kmetovalec“ v Gotovljah.

Mnogo že imamo društev po Slovenskem, ali malokatero tako čilo deluje, kakor ravno društvo „Kmetovalec.“ V kratkem svojem obstanku 8 let, doživelo je že svoj XXI. občni

matere v hiši. Naglo gre v zapuščeno sobo, odpre omaro in res najde, česar je iskal. Hitro si poišče obleke za udovo in Judito in jo zveže v culico. Pa zdajci se spomni svoje matere, ki je nekaj nosila to obleko. Teško mu postane pri srcu. Vse vrže od sebe, solze mu stopijo v oči in kleče reče:

«Mati, mati, odpusti mi, da zapustim svojega očeta. Mati, jaz moram bežati, ker hočejo iz mene storiti morilca. Jaz moram rešiti svoje prijatelje, to bi mi tudi ti zapovedala. Mati, pomagaj mi in prosí za-me.»

Potem tiho vstane in zapusti z obleko očetovo hišo. Po ovinkih srečno dospé v ozko ulico, v kateri je stanovala udova s svojima otrokoma; rahlo potrka in pokliče Marona. Maron se oglasi:

«Kdo si?»

«Ali, tvoj prijatelj, odpri naglo!»

Duri se odpro in Ali vstopi. Udova prestrašena stopi od Alija, ko vidi v njegovi roki krvavo orožje.

«Kaj,» reče mati, «zarad nas ste umorili kakega človeka?»

«Ne, ne,» jo pomiri Ali, «ta nož mi je dal nek Arabec. Ta krvavi nož me je varoval na potu domov in k vam in bode zdaj tudi vas varoval.»

«Čegava kri pa je?» vpraša Maron. Ali pogleda orožje in reče nemirno:

zbor, ki se je vršil dne 3. julija t. l. ob 4. uri popoldne. Ljudstva se je prav obilno, kakor vselej zbralo. Po običajnem predsednikovem pozdravu otvorilo se je zborovanje. Najprej je poročal tajnik o živahnem gibanju našega društva.

Za društvenim poročilom pa, ker je bil za prvo napovedani govornik, g. Mrt. Jelovšek, deželni potovalni učitelj, službeno zadržan, prešlo se je takoj k 2. govoru gsp. Fr. Praprotnika, ki je temeljito razpravljal o ravnanju in nasajanju vinogradov z ameriško trto. Ljudstvo je z zanimanjem sledilo njegovemu govoru in si gotovo mnogo v svojo korist zopomnilo. Pri tej priliki omenjamo z njegovim dovoljenjem, da je g. Fr. Praprotnik z veseljem pripravljen, kjerkoli govoriti, posebno o sadjarstvu in trtozeji in za svoj trud ničesar ne zahteva, samo da se mu vozni stroški povrnejo. Po govoru slišali smo navdušeno deklamacijo 7letnega Tineta Vizoviškega. Čudili smo se, kako krepko je naglašal Gregorčičevo «Domovini» in še druge deklamacije. Potem pa je bilo vpisovanje udov in volitev novega odbora. Izvolil se je z vsklikom vnovič stari odbor, ki je porok vztrajnega delovanja.

Že pri XX. občnem zboru društva «Kmetovalec» se je sklenilo prirediti to leto kot jubilejno leto vladanja Njeg. Vel. cesarja sadno razstavo; in letos se je dodalo še samo toliko, da se ta razstava priredi s porazumljenjem «Kmetijske zadruge v Žalcu» in «Cesarjevič Rudolfovega sadjerej društva» v celjskem Narodnem domu in se ob enem skliče tudi shod vseh spodnještajarskih sadjarjev. Okrajni odbor je v ta namen že 500 gld. kredita dovolil.

Tako je zopet minil občni zbor društva «Kmetovalec»; zabavali smo se še raznovrstno nekoliko časa, potem se pa zadovoljni razšli z nado, da se skoraj zopet snidemo.

Razstava goveje živine v Šmarju.

Prošnji okraj odbora v Šmarju z dne 18. januarija t. l. je ugodil vis. deželni odbor. Sklenjeno je torej, da bode v tekočem letu za šmarski okraj v trgu Šmarje razstava goveje živine.

Namen take razstave je, kazati živinorejcem celoten pregled govede ednega okraja, oziroma ker se bodo take razstave v določenih obrokih (presledkih) ponavljale, dati živinorejcem in splošnemu občinstvu priliko opazovati, v kolikor živinoreja ednega okraja napreduje — mogoče pa tudi stoji, ali pa še celo nazaduje.

Pri takih razstavah se premirajo razun

«Mislim, da je kristjanska kri.»

«Kristjanska kri!» zakliče udova in vzame Aliju nož iz rok rekoč:

«Ljubi otroci, čujte, to je kristjanska kri, mučeniška kri!» Nato poklekne pred križem, vzdigne krvavi nož in moli:

«O moj Odrešenik, poglej kri svojih otrok, svojih bratov. Jaz ti jo darujem; in darujem ti tudi svojo kri in kri svojih otrok. O moj Zveličar, krepčaj nas v smrtnem boju!»

Potem vstane stara udova in spoštljivo ogleduje krvavo orožje, pomoči svoj prst v napol strdeno kri in zaznamuje z njo svoje čelo in čelo svojih otrok rekoč:

«Otroka, to je kri mučenikov; naj meni in vama podeli moč za Kristusa umreti.»

Začudeno je gledal Ali srčno mater, ker si ni znal razložiti, od kod prihaja njena želja po mučeniški smrti; njemu je bila smrt nekaj strašnega. Zdaj ga vpraša udova rekoč:

«In kaj naj zdaj storimo? Bežimo ali ostanemo?»

Ali kratko pove, kako je v mestu, da bodo že najbrž v malo urah vse kristjanske hiše v ognju. Zato je treba naglo zapustiti mesto. Da jim turško obleko in pomaga Marona spremeniti v mladega Turka. Udova in Judita pa sta zvezali vse dragocenosti in se preoblekli po turško. Že so hoteli zapustiti hišo, ko jih še Judita opomni: «Kam